

Landvindingslaget Karsemosen
Køgehusvej 9A
3300 Frederiksværk
CVR: 66 01 35 53

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens §§3 og 16 til forhøjelse af dige

Agrovi v/Ann Reitan Frost har på vegne af Karsemosens Landvindingslag v/formand Jacob Nielsen den 30. august 2023 indsendt ansøgning vedrørende forstærkning og udbedring af dige langs Arresø på matr. nr. 8 cl Karsemose By, Vinderup m.fl., beliggende ved Helsingevej 82, 3300 Frederiksværk.

Halsnæs Kommune har vurderet, at det ansøgte forudsætter dispensation efter naturbeskyttelseslovens §§3 og 16.

Afgørelse

Der meddeles hermed dispensation fra naturbeskyttelseslovens §§3 og 16 (Lovbek nr. 240 af 13. marts 2019) til det ansøgte. Afgørelsen er truffet efter naturbeskyttelseslovens §65 stk. 2. Det er en forudsætning for afgørelsen at arbejdet udføres som beskrevet.

Betingelser/vilkår:

- Af hensyn til plante- og dyrelivet, herunder fuglenes yngleperiode skal anlægsarbejder foregå i perioden 1. september – 15. februar.
- Der skal udlægges køreplader langs diget for at minimere køreskader på både natur og eventuelle fortidsminder.
- Museum Nordsjælland skal kontaktes i god tid inden gravearbejdet, hvis der er risiko for at støde på fortidsminder.
- Dispensationen gives på betingelse af, at der ikke findes tinglyste dokumenter, der er til hinder for etableringen.
- Dispensationen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter den er meddelt.

Projektbeskrivelse

Karsemosens Landvindingslag er ansvarlige for diget langs kanten af Arresø i området syd for boligområdet Tisvilde Ry. Diget, der er ca. 2.223 m langt, er etableret i

begyndelsen af 1950'erne og det fremgår af landvindingslagets vedtægter, at digets kronekant skal være i kote ca. 4,7 m DNN. Diget beskytter dels landbrugsjord, men også flere bebyggede ejendomme i Karsemosen.

Over årene har diget sat sig, og kronekanten er i dag gennemsnitligt ca. 0,5 m under det vedtagne kronemål på 4,7 m DNN. Når vandspejlet i Arresø overstiger flodemålet, hvilket senest er sket i november 2023-februar 2024, er der ved de eksisterende forhold fare for at søvandet løber over diget.

Kort 1: Fra ansøgning.

Karsemosens Landvindingslag ønsker derfor at forstærke og udbedre diget ved at tilføje ca. 0,5 m jord til digets kronekant. Det vurderes, at der vil være behov for at udlægge ca. 6.000 m³ jord (klasse 0) for at udbedre diget. Digets krone er forholdsvis bred, så der vil ikke være behov for at ændre på dimensionerne af digets bund.

I forbindelse med udbedringen af diget ønskes der udlagt køreplader langs nord- og vestsiden af diget, således at entreprenørmaskiner kan køre til og fra diget og udlægge den nødvendige mængde jord på digets krone.

Der ønskes desuden udlagt køreplader fra den eksisterende overkørsel af Ryå og ned langs kanalen til pumpehuset, samt under det midlertidige jorddepot.

Jorden tilkøres med lastbiler, der typisk kan medtage ca. 10-20 m³ jord af gangen. Der vil samlet set være tale om ca. 300-600 lastbiler. Lastbilerne vil ankomme ad Helsingevej og benytte den eksisterende adgangsvej ned til overkørslen af Ryå, derfra vil de, på køreplader, skulle køre ned langs kanalen og læsse jorden af i et depotområde vest for kanalen og pumpehuset. Overkørslen ved Helsingevej vil ligeledes blive beskyttet med køreplader. Depotområdet vil have en kapacitet på ca. 2-3.000 m³.

Der etableres en overkørsel af kanalen umiddelbart nord for det eksisterende pumpehus.

Arbejdet forventes påbegyndt snarest efter tilladelsen evt. er meddelt. Projektet forventes at have en varighed på maksimalt 6 måneder, dog med mulighed for at der kan tilkøres jord til depotområdet i op til 3 måneder før, fx i tørre perioder, hvor kørsel med lastbiler ikke er så vanskelig. Den daglige aktivitet vil ligge inden for normal arbejdstid.

Der vil ikke være ændringer i arealanvendelsen efter projektets realisering.

Områdebeskrivelse

Landvindingslaget Karsemosen omfatter et lavtliggende landområde på nordvestsiden af Arresø.

Landområdet afgrænses af et dige mod Arresø, og afvandes gennem kanalsystemer og en pumpestation. Området består af eng- og mosearealer og mere end 300 sommerhusgrunde. Området er beliggende i både Gribskov Kommune (Ryengen og dele af Tisvilde Sand/Tisvilde Ry) og Halsnæs Kommune (Karsemosen).

Afvandingen påbegyndte i 1951. Der blev anlagt et dige på 2.223 meter med en kronehøjde på 4,70 meter. Arresøs flodemål er 3,97 meter DNN. Inden for diget blev der gravet 3.990 meter afvandingskanaler, hvoraf 417 meter er rørlagt. Hovedkanalen ender ved en pumpestation i diget, hvor vandet pumpes ud i Arresø gennem en 55 meter lang afløbskanal. Pumpestationen rummer to eldrevne pumper.

Naturtypevurdering

Projektet ønskes udført inden for et område, der er vejledende registreret som eng og mose efter naturbeskyttelseslovens §3.

Halsnæs Kommune besøgte området den 13. juni 2023. Af besigtigelsesnotatet, som er tilgængelig på miljøportalen.dk, fremgår: *Artsrig eng med stor forekomst af bl.a. kær-tidsel. Flere forskellige star der ikke blev artsbestemt. En stor del af problemarterne vokser primært på/nær diget, hvor der ikke afgræsses.*

Der blev fundet flere karakteristiske fugtigbundsarter herunder tagrør, knop- og lyse-siv, vand-pileurt mv. Af stjernearter blev der på engen bl.a. registreret kær-tidsel, trævlekrone, kær-galtetand og græsbladet fladstjerne. På diget var vegetationen domineret af lodden dueurt, stor nælde, gråpil samt tagrør.

Der var således en markant forskel på vegetationens sammensætning, hvor diget i langt højere grad end den tilstødende eng var domineret af næringskrævende og hurtigtvoksende arter, hvoraf nogle regnes som problematiske på naturområder.

Foto 1: Til venstre i billedet ses den afgræssede eng, til højre diget med opvækst af bl.a. pil, fra besigtigelse 13. juni 2023.

Det er Halsnæs Kommunes vurdering, at arealet er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 og dermed er beskyttet mod tilstandsændringer.

Internationalt beskyttede arter/naturtyper

Ved dispensation fra naturbeskyttelseslovens §3 skal det jf. Habitatbekendtgørelsens (BEK nr. 1098 af 21/08/2023) §6 og §10, vurderes om projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentlig, samt om det kan beskadige eller ødelægge yngle og rasteområder for Bilag IV-arter.

Natura 2000

Diget ligger i udkanten af Natura 2000-område nr. 134 "Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose". Projektet omhandler forstærkning af dige op til vedtægtshøjde. Det er kommunens vurdering, at projektet kun vil medføre fysisk påvirkning i selve arbejdsarealet (diget) og de umiddelbart tilstødende arealer, samt potentiel forstyrrelse grundet arbejdsstøj.

Ingen af de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget findes i eller nær projektarealet. Syd for projektarealet er udpeget skovnaturtypen Elle- og Askeskov, denne vurderes ikke at blive berørt af projektet grundet afstanden. Projektarealet er heller ikke udpeget som levested for udpegningsarterne stor kærguldsmed, skæv

vindelsnegl, sumpvindelsnegl og stor vandsalamander, der i højere grad findes i moser og kær på østkysten af Arrenæs samt langs den østlige ende af Arresø, hvorfor de ikke påvirkes af projektet.

Af fugle på udpegningsgrundlaget kan det afvises, at der vil ske påvirkning af isfugl, der holder til ved blotlagte sø- eller vandløbsbrinker, såsom ved Arresø Kanal. Sådanne brinker findes ikke ved projektarealet. Fiskeørn (trækfugl) samt havørn (træk- og ynglefugl) ses overflyve projektområdet. Da der er tale om et midlertidigt projekt, der ikke medfører ændret arealanvendelsen, er det kommunens vurdering, at der potentielt kan være en midlertidig forstyrrelse af fuglene, som dog blot kan flytte sig til andre områder mens anlægsarbejdet pågår. Tilkørsel af jord til jorddepot foregår af eksisterende markvej. Selve anlægsarbejdet med diget sker i perioden september-februar hvilket er uden for fuglenes ynglesæson.

Rørskoven langs diget er udpeget som levested for de to sidste fugle på udpegningsgrundlaget – rørhøg (ynglefugl) og rørdrum (ynglefugl). Levested for begge fugle er gamle rørskove. For det konkrete område findes de gamle rørskove på ydersiden af diget, i Arresø. Selve anlægsarbejdet vil foregå fra indersiden af diget og der er ikke behov for at gøre digerne bredere i bunden. Ansøger skriver, at entreprenør vil "klappe" materialet på plads, så det ikke skrider ned i rørskoven. Derved vil der ikke ske en fysisk påvirkning af levestederne. Anlægsarbejdet vil foregå i perioden september-februar og altså uden for fuglenes yngletid. Tilkørsel af jord til jorddepotet kan ske hele året. Jorddepotet ligger mindst 200 m fra diget. Da rørskovene ligger på den anden side af diget, er det kommunens vurdering af aflæsning af jord på jorddepotet ikke vil medføre forstyrrelse af fuglene i rørskoven.

Det er derfor kommunens vurdering, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af arterne.

Bilag IV arter

Der er indrapporteret to fund af flagermus i Gribskov Kommune på engene bag diget. Da projektet ikke forudsætter fældning af større træer, arbejdet foretages i dagstimer og arealanvendelsen ikke berøres at projektet i driftsfasen, er det kommunens vurdering, at der ikke sker påvirkning af yngle- eller rasteområder for flagermus.

Der er ikke konstateret fund af stor vandsalamander eller spidssnudet frø i eller nær projektområdet, men arterne forekommer forholdsvis udbredt i Halsnæs Kommune. Der er registreret tre vandhuller inden for 500 meter fra diget, hvoraf de to fremstår helt tilgroet uden fri vandflade. Den sidste er registreret ca. 400 m nord for diget, på den anden side af en kanal. Søen vurderes ikke at blive påvirket af projektet. Selve Arresø

vurderes ikke som egnet ynglested ved projektområdet, idet begge arter sædvanligvis kræver lavvandede soleksponerede vandpartier til æglægning. Søbredden er helt dækket af rørskov i projektområdet. Potentielle yngleområder for stor vandsalamander og spidssnudet frø vurderes derfor ikke at blive påvirket af projektet.

Stor vandsalamander raster sædvanligvis i områder med skjul, f.eks. sten- eller grenbunker i krat og skov, projektområdet vurderes derfor ikke egnet som rasteområde. Spidssnudet frø raster sædvanligvis i fugtigere enge og moser med en relativt høj tæthed af vandhuller og vådområder. Projektområdet vurderes derfor ikke som typisk rasteområde.

Jordtilkørsel finder sted af eksisterende markvej og jorddepot anlægges på dyrket mark oven på køreplader. Anlægsarbejdet på diget finder sted i vinterhalvåret hvor både stor vandsalamander og spidssnudet frø er i dvale. Transport af jord til diget vil foregå på køreplader for at minimere trykket på jorden. Der er derfor kommunens vurdering at der ikke vil ske påvirkning af levesteder for stor vandsalamander og spidssnudet frø.

Markfirben forekommer også udbredt i kommunen, men findes sædvanligvis på soleksponerede skrænter med blottede jordpartier. Derfor vurderes projektområdet ikke egnet som levested for markfirben.

Det er kommunens vurdering at området ikke er potentielt levested for øvrige bilag IV arter.

Lovgivning

Bestemmelse om beskyttet natur, jf § 3

Efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, kan der i særlige tilfælde meddeles dispensation fra forbuddet mod tilstandsændringer i § 3. Det følger af bemærkningerne til naturbeskyttelsesloven, at der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. En væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde en dispensation.

Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelsesmæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en

dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

Bestemmelse om sø- og åbeskyttelseslinje, jf. § 16

Naturbeskyttelseslovens bestemmelse om sø- og åbeskyttelseslinje (§ 16) foreskriver beskyttelseszoner på 150 meter omkring udpegede vandløb og søer. Zonerne måles fra bredden af søen eller vandløbet. Beskyttelseslinjen omkring søer og åer skal sikre, at der ikke gennemføres projekter, der vil påvirke oplevelsen af disse markante og værdifulde landskabslementer negativt. Herudover skal bestemmelsen sikre dyrs og planters levesteder langs søer og vandløb.

Begrundelse for afgørelse

Naturbeskyttelseslovens § 3

Halsnæs Kommune vurderer sammenfattende, at der kan gives dispensation til den ansøgte digeforstærkning ved Arresø. Dispensationen omfatter både anlægsarbejder og det færdige anlæg.

Kommunen har i afgørelsen lagt vægt på, at:

- digeforstærkningen ikke ændrer mosens tilstand væsentligt, da der er tale om midlertidige anlægsaktiviteter og at arter på diget er af en slags der forventes at retablere sig efter få vækstsæsoner
- karsemosediget tjener en væsentlig samfundsmæssig interesse (anlæg mod oversvømmelse), som er en særlig omstændighed, der kan begrunde en dispensation fra naturbeskyttelseslovens §3

Kommunen har i sin behandling af sagen yderligere lagt vægt på, at det kan udelukkes, at anlægsarbejder og det færdige digeanlæg vil påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Naturbeskyttelseslovens § 16

Halsnæs Kommune vurderer sammenfattende, at digeforstærkningen ikke medføre nogen væsentlig visuel forringelse af Arresø som landskabslement.

Kommunen har i afgørelsen lagt vægt på, at:

- der er tale om at bringe diget op til en tidligere tilstand (kronehøje), jf. landvindingslagets vedtægter (§2)
- karsemosediget tjener en væsentlig samfundsmæssig interesse (anlæg mod oversvømmelse), som er en særlig omstændighed, der kan begrunde en dispensation fra naturbeskyttelseslovens §16

Kommunen har i sin behandling af sagen yderligere lagt vægt på, at det kan udelukkes, at anlægsarbejder og det færdige digeanlæg vil påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Museumsloven

Såfremt der under arbejdet findes spor af fortidsminder eller oldsager i forbindelse med projektets gennemførelse, skal arbejdet standses og Museum Nordsjælland kontaktes med det samme. Jf. Museumslovens § 27, stk. 2.

Yderligere tilladelser

Hvis projektet kræver andre tilladelser, er det ansøgers ansvar at indhente dem. Der blev den 25. januar 2024 truffet afgørelse om ikke VVM-pligt for projektet. Der blev den 26. januar 2024 meddelt landzonetilladelse til jorddepot.

Klagevejledning

Afgørelsen kan efter § 78, stk. 1. i Naturbeskyttelsesloven påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettiget er:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at klage over en afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Halsnæs Kommune via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk til Halsnæs Kommune. Hvis Halsnæs Kommune fastholder afgørelsen, sender vi klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du

ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen.

Klagefrist

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

I tilfælde af klage må dispensationen ikke udnyttes, før sagen er afgjort af Miljø- og Fødevarerklagenævnet, medmindre nævnet bestemmer andet.

Sagen kan indbringes for domstolene senest 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Berørte lodsejere pr. digital post

Danmarks Naturfredningsforening, Halsnæs Afdeling, Halsnaes@dn.dk, dnhalsnaes-sager@dn.dk.

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk, halsnaes@dof.dk.

Museum Nordsjælland post@museumns.dk,

Miljøstyrelsen mst@mst.dk.

Friluftsrådet, Nordsjælland nordsjaelland@friluftsradet.dk.

Danmarks sportsfiskerforbund, Nordkysten@sportsfiskerforbundet.dk.

Naturstyrelsen, nst@nst.dk

Nationalpark Kongernes Nordsjælland, knsj@danmarksnationalparker.dk

Dansk Botanisk Forening kontor@botaniskforening.dk

Kulturstyrelsen post@slks.dk

Afgørelsen er desuden offentliggjort på kommunens hjemmeside d. 26. februar 2024.

Venlig hilsen

Mette Thornholm
Natursagsbehandler
Tlf.: 47 78 40 00
mail@halsnaes.dk
